

Gyöngyház Kulturális Központ és Könyvtár Soltvadkert

Gyűjtőköri szabályzat

1. A gyűjtőköri szempontokat meghatározó tényezők

1.1. Alaptevékenység

Könyvtárunk alaptevékenységét az 1997. évi CXL. törvény előírásával összhangban a könyvtár Alapító okirata rögzíti.

1.2. A könyvtár feladatköre

Az 1997. évi CXL. törvény a könyvtárak társadalmi szerepéről és jelentőségéről így fogalmaz:

„Az információs társadalom és a demokratikus jogállam működésének alapfeltétele a könyvtári rendszer, amelyen keresztül az információk szabadon, bárki számára hozzáférhetők. A könyvtári ellátás fenntartása és fejlesztése az állampolgárok és a társadalom egésze szempontjából szükséges, a könyvtári és információs szolgáltatás állami fenntartása stratégiai jelentőségű. A könyvtári rendszernek az állampolgárok érdekeit kell szolgálnia.

A nemzeti, nemzetiségi és etnikai kisebbségi kulturális hagyományok megőrzése, méltó folytatása a közösségi és egyéni művelődés személyi, szellemi, gazdasági feltételeinek javítása, a polgárok életminőségét javító, értékhordozó tevékenységek, valamint ezek megvalósulására létrejött intézmények és szervezetek működésének elősegítése a társadalom közös érdeke.”

Nyilvános könyvtárként a törvény által előírt, a gyűjtőkört közvetlenül érintő alapfeladatok:

- gyűjteményét folyamatosan fejleszti, feltárja, megőrzi, gondozza és rendelkezésre bocsátja,
- tájékoztat a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumairól és szolgáltatásairól,
- biztosítja más könyvtárak állományának és szolgáltatásainak elérését,
- részt vesz a könyvtárak közötti dokumentum- és információcserében,
- biztosítja az elektronikus könyvtári dokumentumok elérhetőségét,
- a könyvtárhasználókat segíti a digitális írástudás, az információs műveltség elsajátításában, az egész életen át tartó tanulás folyamatában,
- segíti az oktatásban, képzésben részt vevők információellátását, a tudományos kutatás és az adatbázisokból történő információkérés lehetőségét,
- tudás-, információ-, és kultúráközvetítő tevékenységével hozzájárul az életminőség javításához, az ország versenyképességének növeléséhez,
- gyűjteményét és szolgáltatásait a helyi igényeknek megfelelően alakítja,
- közhasznú információszolgáltatást nyújt,
- helyismereti információkat és dokumentumokat gyűjt,
- szabadpolcos állományrészrel rendelkezik.

1.3. Működési terület

Soltvadkert város és vonzáskörzete (Selymes, Csábor, Bószér).

1.4. Társadalmi, gazdasági és kulturális adottságok

Társadalmi helyzet

2020-ban Soltvadkert lakosainak száma 7400 fő. A 2011-es népszámlálási adatok szerint 3,3% cigány és 1,6% német kisebbség él Soltvadkerten. A népességben belül a gyermekszüle-

tés stagnál, az idős, nyugdíjas réteg aránya nő. Szembe kell nézni azonban a tartósan munkanélküli, leszakadó, szociális gondoskodást igénylő társadalmi csoportok kialakulásával és konfliktusaik folyamatos meglétével.

Gazdasági helyzet

Soltvadkert az 53-as és 54-es főutak kereszteződésben fekszik, valamint a Budapest-Belgrád vasútvonal mellett helyezkedik el. A gazdasági folyamatokat tekintve Soltvadkert a mezőgazdasági hagyományokra épít. A szőlészet és borászat mellett fontos szerep jut a különböző gyümölcsöknek szilva, barack, alma, bodza. Valamint ipari húzóágazat a műanyagipar.

Kulturális helyzet

A város kulturális életét meghatározó legfontosabb intézmény:

- Gyöngyház Kulturális Központ és Könyvtár
  - o Gyöngyház Mozi
  - o Nagy-Pál István Helytörténeti Gyűjtemény
- Motor Múzeum
- Polgármesteri Hivatal kiállító része
  - o Richter Ilona gyűjtemény

Gyűjteményünk alakításában figyelembe vesszük tevékenységi területüket, programjaink szervezésében szoros együttműködésre törekszünk.

Oktatás

A Kossuth Lajos Evangélikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolában közel 560 fő tanul. Gyűjteményünk alakításában az óvodáskortól a középiskoláig a köznevelés valamennyi szereplőjének igényeit figyelembe vesszük.

1.5. Könyvtári környezet – együttműködési lehetőségek

A települési könyvtári ellátás biztosítása a helyi önkormányzatok kötelező feladata. Az 1997. évi CXL törvény minden könyvtárhasználó számára biztosítja azt a lehetőséget, hogy egy könyvtár igénybe vételével a könyvtári rendszer egészének használójává válhat.

Iskolai könyvtár

Soltvadkerten az általános iskola könyvtára megfelel az oktatási követelményeknek. Elsősorban a nevelő és oktató munkát segíti, ugyanakkor beszerzési lehetősége korlátozott.

1.6. A Gyöngyház Kulturális Központ és Könyvtár használói

A könyvtár stratégiai céljainak meghatározásához, a gyűjtőkör kialakításához törekszünk meglévő és potenciális használóink minél alaposabb megismerésére szóbeli igényfelmérés alapján.

2. A gyűjtőkör indoklása és körvonalazása

A város társadalmi, gazdasági és kulturális helyzetéből úgy kell alakítani gyűjteményünket, hogy a hozzánk forduló mindenfajta tájékozódási igényét kielégíthessük - közvetlenül, könyvtári kölcsönzéssel vagy más könyvtárak szolgáltatásainak közvetítésével – és tájékoztató apparátusunkkal, információs bázisunkkal választ adhassunk minden kérdésre.

Az olvasás népszerűsítésével, a megfelelő dokumentumkínálattal biztosítanunk kell a kikapcsolódás, szórakozás lehetőségét, életminőség javítását. Alkalmassá kell tennünk gyűjteményünket arra, hogy biztosítsa a napi közérdekű információkat, az életen át tartó tanulás lehetőségeit, a közügyek gyakorlásához szükséges információkat.

A könyvtár alapfunkciójából kiindulva gyűjti a magyar könyv- és folyóirattermést, válogatva az idegen nyelvű szótárak és szépirodalom egyes műveit.

A helytörténeti kutatás számára gyűjtjük azokat a dokumentumokat, melyek Soltvadkerttel és vonzaskörzetével foglalkoznak. Valamint a környező településekről (Bócsa, Kecel, Kiskőrös, Kiskunhalas, Tázlár) szóló kiadványokat is. Gyűjtjük azon szakdolgozatokat is, melyek Soltvadkertről szólnak, vagy csak soltvadkertiek írtak. Arra törekszünk, hogy ez a gyűjtemény a helytörténeti kutatás tudományos szintű bázisa legyen.

A Soltvadkerten élő **nemzetiségek ellátása** is a városi könyvtár feladata. Gyűjtjük a német és cigány nyelven megjelenő könyveket, folyóiratokat. A nemzetiségi dokumentum ellátás az ellátó hely saját állománya részeként valósul meg.

A városi könyvtári funkció teljesítése, az itt jelentkező igények kielégítése érdekében jelentős teret biztosítunk az alapszintű ismeretterjesztő irodalomnak és gyermekirodalomnak, a tanulást, önművelést segítő középszintű ismeretterjesztő és szakkönyveknek, a szépirodalomnak, a szórakoztató irodalomnak és a szabadidős tevékenységekkel kapcsolatos műveknek.

Gyűjtjük a fontos magyar nyelvű szakfolyóiratokat, irodalmi folyóiratokat, a Bács-Kiskun megyei napilapot, szórakoztató magazinokat.

Gyűjtjük az audiovizuális és elektronikus dokumentumokat.

A speciális szolgáltatások ellátására gyűjtjük a vakok és gyengénlátók részére a hangoskönyveket.

3. A gyűjtés tartalmi szempontjai, mennyiségi irányszámok

A könyvtár a funkciórendszeréből adódó feladatok ellátása érdekében tartalmi teljességre törekedve gyűjti a magyar könyvtermést és válogatva az idegen nyelvű irodalmat.

A beszerzendő művek példányszámát az olvasói igények figyelembe vételével határozzuk meg.

- a magyar és világirodalom klasszikusainak kiadásai 1-2 példány,
- kortárs szépirodalmi művek 1-2 példány,
- iskolai kötelező és ajánlott irodalom 3-5 példány,
- szórakoztató irodalom, lektűrök 1-2 példány,
- ismeretterjesztő irodalom, alap- és középszintű szakkönyvek 1-2 példány,
- magasabb szintű szakirodalom 1-2 példány,
- gyermek- és ifjúsági szépirodalmi művek 1-2 példány
- idegen nyelvű művek 1 példány
- nyelvkönyvek 1 példány

4. Gyűjtési szempontok dokumentumtípusok szerint

Gyűjteményünk legnagyobb részét a könyvek és folyóiratok teszik ki. Ezeken kívül beszerzünk még nem hagyományos dokumentumokat (CD, CD-ROM, DVD). Nem az információ-hordozó, hanem az információ gyűjtése, vagy a hozzáférés biztosítása a cél, és azt a hordozót vagy hozzáférést biztosítjuk, amelyen a szükséges információ megtalálható.

4.1. Könyvek

Tartalmi teljességgel beszerezzük a kurrens magyar könyvtermést. A nyelvtanulást segítő műveket, könnyített olvasmányokat, igényes szórakoztató irodalmat, nyelvkönyveket.

4.2. Időszaki kiadványok (napilapok, hetilapok, folyóiratok)

Tartalmi teljességgel gyűjtjük a magyar hírlap- és folyóirattermést. A helyi vonatkozású lapot teljességre törekedve a helyismereti gyűjtemény őrzi. Az idegen nyelvű folyóiratok közül a német testvértelepülésünk lapját gyűjtjük.

4.3. Hangzó dokumentumok

Gyűjtünk klasszikus és könnyűzenei, irodalmi, nyelvi, ismeretterjesztő felvételeket CD-n vagy DVD-n. A vakok és gyengénlátók részére gyűjtjük a hangoskönyveket CD-n vagy DVD-n. A Soltvadkertről szóló anyagokat is gyűjtjük szintén CD-n vagy DVD-n.

4.4. Elektronikus dokumentumok

Gyűjtjük a könyvek, időszaki kiadványok elektronikus mellékleteit, a kiadók, könyvtárak által összeállított adatbázisokat, a nyomtatott dokumentumok elektronikus kiadásait.

4.5. Kéziratok

Minden olyan könyvtári gyűjteménybe tartozó kéziratot beszerzünk, mely hozzáférhető és Soltvadkertet illetően forrásanyagnak számít. Kiadásra nem kerülő kéziratok, egyetemi, főiskolai szakdolgozatok.

4.6. Képek, fényképek

Gyűjtjük a Soltvadkerttel kapcsolatos képeket, képeslapokat (eseményekről, épületekről, személyekről, családokról, környezetről). A könyvtár rendezvényeit, eseményeit szintén dokumentáljuk, megőrizzük.

4.7. Plakátok, aprónyomtatványok

Teljességre törekedve gyűjtjük a saját rendezvényeinkről készített plakátokat, hirdetőanyagokat. Valamint Soltvadkerttel kapcsolatos aprónyomtatványokat.

5. Az egyes szolgáltató egységek gyűjtőköre

Könyvtárunk állománya egységes egész. Az egyes szolgáltatói egységek egymás szerves kiegészítői. A könyvtár a használói igények differenciáltabb kielégítése érdekében gyűjteményét eltérő funkciójú állományegységekben szolgáltatja.

5.1. Olvasóterem

Prézens állomány, szakterületek:

- általános művek,
- filozófia, pszichológia,
- vallás,
- társadalomtudományok,
- földrajz, életrajz, történelem,
- természettudományok,
- alkalmazott tudományok,
- művészet, szórakozás, sport,
- nyelv- és irodalomtudomány,
- szépirodalom,

Gyűjtjük a felsorolt tárgykörökbe tartozó

- hazai és részben külföldi enciklopédiákat, lexikonokat, szótárakat, az egyes tudományterületek összefoglaló monográfiáit, a tudományok történetét tárgyaló műveket, a különféle forráskiadványokat, bibliográfiákat, tanulmányköteteket, statisztikai feldolgo-

zásokat, elemző kiadványokat, valamint az adott tudományágak monográfiaként használható egyetemi tankönyveit,

- a szépirodalmi művek köréből válogatva a magyar és világirodalom legjelesebb alkotóinak kiemelkedő műveit, egyes szerzők összkiadását, kritikai kiadását vagy életművének keresztmetszetét, szöveggyűjteményeket, gyűjteményes köteteket, aktualitáshoz kötődő antológiákat, aforizma-, anekdotagyűjteményeket,
- az ismeretterjesztő szintet meghaladó kurrens szakfolyóiratokat.

5.2. Helyismereti gyűjtemény

Prézens állomány, teljességre törekedve gyűjtjük a Soltvadkert és vonzáskörzetével kapcsolatos dokumentumokat és információkat.

5.3. Kölcsönözhető gyűjtemény

Ebben az állományrészben valamennyi szakcsoport (szak- és szépirodalom) műveit gyűjtjük. Ide kerülnek a közművelődési, széleskörű érdeklődést kielégítő művek, a tanulást, kutatást segítő kiadványok kölcsönözhető példányai.

A kölcsönözhető állomány kurrens része a könyvtár szabadpolcos terében közvetlenül hozzáférhető.

Kölcsönözhetőek a folyóiratok is. Kölcsönözhető az idegen nyelvű irodalom is. Az állomány nagy része angol és német nyelvű.

5.4. Gyermek (b)irodalom, ifjúsági (b)irodalom

A gyűjtemény gyarapítása során cél a 18 éven aluli olvasók igényeinek kielégítése, az önálló ismeretszerzésre való képesség kialakítása, illetve erre a lehetőség megteremtése, az iskolai oktatás segítése könyvtári eszközökkel és a felnőttkori könyvtárhasználatra való felkészítés. E feladatok teljesítésére kézikönyvtári anyagot és kölcsönözhető műveket gyűjt.

A kölcsönözhető állományrészben gyűjtjük

- a 3 éven aluliak számára lapozgatókat, képeskönyveket, a szüleik részére mondókákat tartalmazó kiadványokat,
- a kezdő olvasók számára képes verses és mesekönyveket,
- iskolai ajánlott és kötelező olvasmányokat,
- klasszikus és mai magyar ismeretterjesztő irodalmat,
- nemzetközi gyermekirodalmi műveket,
- klasszikus és kortárs szépirodalmi alkotásokat,
- ifjúsági regényeket, regénysorozatokat,
- képregényeket, folyóiratokat

Olvasóterem és kézikönyvtár

Úgy alakítjuk ki, hogy alkalmas legyen bizonyos fogalmak tisztázására, az iskolai tanulás során szerzett ismeretek bővítésére, a gyerekek szókincsének, írásbeli kifejezőképességének fejlesztésére.

Beszerezzük

- a kurrens általános lexikonokat, magyar értelmező és szinonima szótárakat,
- a legfontosabb kétnyelvű szótárakat,
- az életrajzi, földrajzi munkákat,
- a határozó könyveket,
- az egyes országok és népek életét bemutató irodalmat,
- a szórakozás, a játékok és sport irodalmát,

- szépirodalmi antológiákat, népmese gyűjteményeket, gyermek és ifjúsági irodalom kiemelkedő alkotásait,
- gyermekkönyvtári munkát segítő módszertani kiadványokat,
- gyermek- és ifjúsági folyóiratokat, képregényeket.

6. Az állománygyarapítás forrásai

A könyvtár állományát valamennyi rendelkezésre álló forrásból gyarapítja.

Vásárlásra a saját költségvetésünkön kívül felhasználjuk a pályázati forrásokból származó pénzeszközöket és a jogszabályok által biztosított központi támogatásokat. A helyi önkormányzatok könyvtári érdekeltségnövelő támogatása a gyűjtőkörünkbe tartozó dokumentumok teljes körének beszerzéséhez felhasználható.

Ajándékként, térítésmentesen magánszemélyektől vagy intézményektől kapott dokumentumokat a gyűjtőkori szempontok figyelembevételével válogatjuk át és illesztjük be az állományba.

7. Apasztás, az állományból való kivonás alapelvei

Az állományalakítás szerves része az apasztás, amelyet a 3/1975. sz. KM-PM rendelet melléklete szabályoz. Az állományból való kivonásra a következő okok miatt kerülhet sor:

- az állományból hiányzó dokumentumok esetén
  - o elháríthatatlan esemény,
  - o bűncselekmény,
  - o behajthatatlan követelés,
  - o pénzben megtérített követelés,
  - o megengedhető hiány (káló)
  - o normán felüli hiány miatt
- ha a dokumentum fizikailag elhasználódott.

Tervszerű apasztás során a

- tartalmilag elavult,
- a gyűjtőkör megváltozása, megváltoztatása illetve a használói érdeklődésben bekövetkezett változások miatt fölöslegessé vált dokumentumokat selejtezzük.

A tervszerű apasztás esetében is a gyarapításra érvényes földrajzi, tartalmi, és tipológiai szempontokat tarjuk szem előtt.

A fizikailag elhasználódott, de tartalmilag értékes és keresett művek kivonása esetén gondoskodunk a mű egy másik példányának beszerzéséről.

A tartalmilag elavult dokumentumokat selejtezzük, szükség szerint gondoskodva a terület korszerű ismeretanyagot tartalmazó, friss szakirodalmának beszerzéséről.

A tartalmilag vagy példányszámukat tekintve felesleges, de jó állapotú dokumentumokat a Könyvtári Intézet közreműködésével felajánljuk más könyvtárak számára. A könyvtári igények kielégítése után megmaradó dokumentumokat értékesítjük olvasóink körében.

A helyismereti, helytörténeti vonatkozású dokumentumok esetében a könyvtárnak megőrzési kötelezettsége van. A fizikailag elhasználódott, tönkrement dokumentumokat első sorban restauráltatni kell, másodsorban pedig a mű másik példányával kel pótolni, ha egyik sem lehetséges, akkor másolatban kell gondoskodni a dokumentum megőrzéséről.

Soltvadkert, 2021. március 04.

Légrády Andor
könyvtárvezető

Pájer Ildikó
igazgató